

FSD3020

Sateenkaarinuorena nyt ja ennen 2014

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Sateenkaarinuorena nyt ja ennen 2014 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (24.6.2015).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD3020. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS): Sateenkaarinuorena nyt ja ennen 2014 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1.0 (2015-06-24). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3020>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Kirjoitusohjeet	7

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Sateenkaarinuorena nyt ja ennen 2014

Aineiston nimi englanniksi: Life for LGBTIQA Youth in the Past and Present 2014

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (24.6.2015).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS). Kansanrunousarkisto

Nuorisotutkimusseura

Seta ry

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Harvilahti, Lauri (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS). Kansanrunousarkisto)

Aineisto luovutettu arkistoon

4.5.2015

Asiasanat

aseksuaalisuus; elämäkerrat; homoseksuaalisuus; ihmissuhteet; interseksuaalisuus; järjestötoiminta; kiusaaminen; lapsuus; nuoruus; seksuaalisuus; seksuaalivähemmistöt; sosiaaliset normit; sukupuolenkorjaus; sukupuoli-identiteetti; syrjintä; transsukupuolisuus; transvestismi

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: nuoret; sosiaalinen käyttäytyminen ja asenteet; sukupuoli ja sukupuoli-roolit

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Sateenkaarinuorena nyt ja ennen 2014 -aineiston kirjoitukset käsittelevät, millaista on elää Suomessa nuoruutta seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluvana tai muuten niiden normeja kyseenalaistavana, ja millaista se on ollut ennen. Kirjoitukset on kerätty osana Setan ja Nuorisotutkimusseuran yhteistyössä vetämää Hyvinvoiva sateenkaarinuori -tutkimushanketta (2012-2014), jota rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kirjoituksissa käsiteltiin omaa sukupuoli-identiteettiä ja seksuaalisuutta, vähemmistöön kuulumista, sosiaalisia verkostoja, yhteiskunnallista osallistumista, perheen ja koulun suhtautumista omaan seksuaalisuuteen ja sukupuolen kokemuksiin. Kirjoittajat kertoivat oman sukupuoli- ja/ tai seksuaali-identiteetin kehityksestä ja siihen liittyvistä sosiaalisista ja henkisistä prosesseista. Kirjoittajat kuvasivat usein kasvua ja elämää sukupuolinormatiivisissa yhteisöissä lapsena ja aikuisena. Kirjoituksissa käsiteltiin lisäksi perhesuhteita, ensimmäisiä ihastuksia ja myöhempiä rakkaussuhteita sekä niiden tuomaa elämäniloa, pettymyksiä ja yksinäisyydenkin tunteita. Kirjoituksissa tuotiin esille myös kokemuksia yhteiskunnassa vaikuttamisesta ja osallistumisesta eri järjestöjen kuten Setan toimintaan.

Kirjoitusten tyyli sai olla vapaa ja ne sisältävät muun muassa runoja. Aineistossa on kirjoituksia yhteensä 131, joista kolme on ruotsinkielisiä.

Taustatietoina aineistossa on kirjoittajan antamat tiedot ammatista, syntymävuodesta, asuinmaakunnasta ja sukupuolesta. Asuinmaakunta on luokiteltu tietoaarkistossa yhteystiedoissa annetun asuinpaikkakunnan perusteella.

Aineistosta on tehty html-versio, jonka hakemiston avulla kirjoituksia on helppo selata.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö, Tapahtuma/prosessi/ilmiö, Teksti

Perusjoukko/otos: Suomessa nuoruuttaan eläneet homot, lesbot, biseksuaalit, transihmiset, transvestiitit, sukupuolettomat, aseksuaalit, intersukupuoliset- ja queer-henkilöt sekä muut seksuaalisuuden tai sukupuolisuuden normeja haastaneet henkilöt

Aineistonkeruun ajankohta: 27.1.2014 – 30.4.2014

Kerääjät: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS). Kansanrunousarkisto

Aineistonkeruun tekniikka: Oma kirjoitus tai päiväkirja

Keruväline tai -ohje: Aineistonkeruuohjeistus: kirjoitusohje

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muotoutunut näyte

Kirjoitusohjeet sijaitsivat Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran internet-sivustolla, joka on avoin kaikille. Tutkimuskutsu lähetettiin SKS:n vakitukselle vastaajaverkostolle ja lisäksi siitä tiedotettiin Setan tapahtumissa ja nettisivuilla sekä muilla seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuutta käsittelevillä nettisivustoilla. Kirjoituksen pystyi toimittamaan SKS:n sivulla vastauslomake pohjaa käyttäen, sähköpostilla tai kirjeitse.

Aineiston määrä: 131 kirjoitusta rtf- ja html-tiedostoina. Kirjoitusten pituus vaihteli sivusta 26 sivuun.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Tietoarkistoon ei ole arkistoitu kirjoituksia, joissa kirjoittaja on kieltänyt aineiston tutkimuksellisen jatkokäytön. Aineisto ei sisällä myöskään paperisena toimitettuja kirjoituksia. Aineisto on kokonaisuudessaan arkistoitu (ml. paperiset kirjoitukset) Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) Kansanrunousarkistoon.

Kirjoituksista poistettiin arkistoinnin yhteydessä mahdolliset maininnat kirjoittajan nimestä sekä muut kirjoittajaan tai kolmansiin henkilöihin viittaavat suorat henkilö- ja yhteystiedot tai ulkoiset lähteet, esimerkiksi blogit ja kuvat. Lisäksi tarvittaessa on poistettu kolmansiin henkilöihin viittaavat epäsuorat tunnistetiedot tai arkaluonteiset tekstisisällöt. Kirjoituksessa esiintyvien kolmansien henkilöiden nimet on poistettu tai korvattu pseudonyymeillä niiden toistuessa. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [[tuplahakasulkein]].

Julkaisut

Taavetti, Riikka (2015). "Olis siistiä, jos ei tarttis määritellä...". Kuriton ja tavallinen sateenkaarinuoruus. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisu; 81 & Seta-julkaisu; 24. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisu/hyvinvoiva_sateenkaarinuori.pdf [viitattu 26.5.2016]

Taavetti, Riikka (2016) "Reflecting the Queer Me. Memories of Finnish Queer Youth from the 1950s Onwards." *Lambda Nordica* 3-4/2016, 81-107

Taavetti, Riikka (2016) "Tärkeintä on lähteminen. Muuttamisen merkitykset sateenkaarinuorten elämässä." Teoksessa. Kivijärvi, Antti & Peltola, Marja (toim.) *Lapset ja nuoret muuttoliikkeessä - Nuorten elinolot 2016 -vuosikirja*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura & Terveystieteiden tutkimuskeskus & Valtion nuorisosiain neuvottelukunta, 135-147.

Taavetti, Riikka & Alanko, Katarina & Heikkinen, Lotte (2015). *Hyvinvoiva sateenkaarinuori -tutkimushanke. Tiivistelmä*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusseuran julkaisu; 158 & Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisu; 82 & Seta-julkaisu; 26.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD3020>

Liittyvät aineistot

FSD2924 Hyvinvoiva sateenkaarinuori 2013

[Käytän ja kuvailun oheismateriaalit]

Taavetti, Riikka & Alanko, Katarina & Heikkinen, Lotte (2015) *Hyvinvoiva sateenkaarinuori -tutkimushanke. Tiivistelmä*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusseuran julkaisu; 158.

Taavetti, Riikka (2015) "Olis siistiä, jos ei tarttis määritellä...". Kuriton ja tavallinen sateenkaarinuoruus. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Nuorisotutkimusseuran verkkojulkaisu; 81. urn:isbn:978-952-5994-69-8

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Erityisehdot

Aineisto saattaa sisältää tunnistetietoja, joita ei ole muutettu (esim. henkilönimiä, asuinpaikkatietoja, työpaikkojen ja vastaavien nimiä). Aineisto-otteita julkaistaessaan jatkokäyttäjän tulee tapauskohtaisesti harkita, mitä tietoja otteesta täytyy poistaa tai muuttaa tutkimuseettisten käytäntöjen mukaisesti.

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, liseniaatin- ja väitöstutkimukseen).

Liite A

Kirjoitusohjeet

FSD3020 SATEENKAARINUORENA NYT JA ENNEN 2014

FSD3020 LIFE FOR LGBTIQA YOUTH IN THE PAST AND PRESENT 2014

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Sateenkaarinuorena nyt ja ennen

Keruu 27.1.–30.4.2014

Kerro sateenkaarinuoruudesta Suomessa! Millaista on elää nuorena lesbona, homona, biseksuaalina, transihmisenä, transvestiittina, sukupuolettomana, intersukupuolisena, queer-nuorena, aseksuaalina tai muuten seksuaalisuuden ja sukupuolen normeja haastavana? Entä millaista se oli ennen?

Kerro kokemuksesi tai muistosi elämästä nuorena, joka kuuluu seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön, kokee tai on kokenut epävarmuutta seksuaalisuudestaan tai sukupuolestaan tai on haastanut seksuaalisuutta ja sukupuolta määrittäviä normeja. Kirjoittamalla elämästäsi olet mukana tuottamassa yhä monipuolisempaa kuvaa nuoruudesta Suomessa eri aikoina.

Kirjoitusten pituus ja tyyli ovat vapaat: kirjoitukset voivat olla yhtä hyvin päiväkirjamerkintöjä, muistelmia kuin vaikkapa runoja tai novelleja. Kirjoituksessasi voit käsitellä esimerkiksi seuraavia aiheita:

- **Oma sukupuoli ja seksuaalisuus.** Kerro tilanteista, joissa ensimmäistä kertaa huomasit olevasi kiinnostunut omaa sukupuoltasi olevasta tai aloit pohtia, oletko lesbo, homo, bi tai queer. Kerro tilanteista, jolloin huomasit, ettet sovi sukupuoleen, johon sinut oletettiin kuuluvan tai ettet halua toimia sukupuolellesi asetettujen normien mukaisesti.
- **Vähemmistöt ja enemmistöt.** Ajatteletko kuuluvasi seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön? Onko se oleellinen osa sinua? Miten elämäsi on vaikuttanut se, jos kuulut johonkin muuhun vähemmistöön tai sinulla on jokin vamma tai elämäsi vaikuttava sairaus?
- **Yhdessä ja yksin.** Millaisia ystävyys-, rakkaus- ja seksisuhteita sinulla on tai oli nuoruudessasi? Oletko kokenut yksinäisyyttä? Millaisia toiveita tai haaveita sinulla on tai oli ihmissuhteiden, rakkauden tai seksin osalta?
- **Koulussa ja perheessä.** Miten seksuaalisuutesi ja sukupuolen kokemukseesi on suhtauduttu kotona tai koulussa? Oletko saanut vanhemmiltasi tukea? Onko seksuaalinen suuntautumisesi tai sukupuolen kokemukseesi rajoittanut valintojasi koulussa tai kenties avannut uusia mahdollisuuksia?
- **Yhteiskunnassa ja harrastuksissa.** Miten seksuaalisuutesi tai sukupuolen kokemukseesi on suhtauduttu töissä, terveydenhuollossa, vapaa-ajalla tai esimerkiksi varusmiespalveluksessa? Miten sinut on otettu vastaan esimerkiksi liikuntaharrastuksissa?
- **Yhteisöissä ja vaikuttamassa.** Millaiset kokemukset ovat lisänneet tai vähentäneet haluasi vaikuttaa lähiyhteisöissäsi tai yhteiskunnassa? Oletko osallistunut esimerkiksi Setan toimintaan?

Keruu järjestävät Nuorisotutkimusseura, Seta ja SKS:n kansanrunousarkisto. Kirjoitusten avulla keräämme arvokasta tietoa erilaisten nuorten kokemuksista ennen ja nyt. Kirjoituksia käytetään myös Nuorisotutkimusseuran ja Setan Hyvinvoiva sateenkaarinuori -tutkimushankkeen aineistona.

Keruu tulokset julkistetaan 31.5.2014. Vastaajien kesken arvotaan kirjapalkintoja.

Vastausohjeet

Kirjoita suomeksi tai ruotsiksi omalla tyylilläsi. Voit osallistua omalla nimelläsi tai nimimerkillä. Kirjoita vastaukseesi suostumukseksi siihen, että lähettämäsi aineisto arkistoidaan nimelläsi SKS:n arkistoon ja nimettömänä Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkeistoon, tai ilmoita, jos haluat vastauksesi arkistoitavan nimimerkillä.

Lähetä kirjoituksesi 30.4.2014 mennessä.

Voit vastata internetissä osoitteessa www.finlit.fi/arkistot/keruut/sateenkaarinuori/ tai lähettää vastauksesi sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen keruu@finlit.fi, merkitse aihekenttään tunnus "Sateenkaarinuori". Voit myös lähettää vastauksesi postitse osoitteeseen Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, kansanrunousarkisto, PL 259, 00171 Helsinki, merkitse kuoreen tunnus "Sateenkaarinuori".

- SKS:n arkistojen keruuohjeet: www.finlit.fi/kra/keruuohjeet.htm

Lisätietoja:

Tutkija Riikka Taavetti, p. 020 755 2693, riikka.taavetti@nuorisotutkimus.fi
SKS:n kansanrunousarkisto, p. 0201 131 240, keruu@finlit.fi

